

XXII-OJI JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

KASDIENYBĖ KINTANČIAME PASAULYJE

2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
22nd Conference of Junior Researchers in Psychology
EVERYDAY LIFE IN A CHANGING WORLD
May 16, 2025

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS || ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair:

Greta Guogaitė

Nariai || Members:

Miglė Rudytė

Justė Margevičienė

Agnė Grigaitė

Livija Žiemienė

Donata Pečiukėnienė

Studentai || Students:

Ramunė Serapinė

Gintarė Ušakovaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS || SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė || Chair:

prof. dr. Roma Jusienė

Nariai || Members:

prof. dr. Evaldas Kazlauskas

prof. dr. Ilona Laurinaitytė

doc. dr. Sigita Girdzijauskienė,

doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton

doc. dr. Ramunė Dirvanskienė

dr. Arūnas Žiedelis

dr. Said Dadašev

dr. Austėja Dumarkaitė

KONFERENCIJOS GLOBĖJA || PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI || CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

INFORMACINIS RĖMĖJAS | INFORMATIONAL SPONSOR

RĖMĖJAI | SPONSORS

PARTNERIS | PARTNER

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

DOI <https://doi.org/10.15388/JMPK.2025>

ISSN 2669-0357

Copyright © 2025 Authors. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Rezultatai. Gautos reikšmingos teigiamos sąsajos tarp antrinio trauminio streso ir perdegimo ($r=0,64$, $p<0,001$), profesinio pasitenkinimo ir geros savijautos ($r=0,51$, $p<0,001$) ir neigiamas ryšys tarp perdegimo ir geros savijautos ($r=-0,53$, $p<0,001$) bei tarp perdegimo ir dėl atjautos kylančio pasitenkinimo ($r=-0,64$, $p<0,001$). Nustatyti reikšmingi skirtumai tarp dirbančių su suaugusiais ir su vaikais. Pastarieji nurodė patiriantys daugiau perdegimo ir antrinio potrauminio streso požymių. Svarbus apsauginis veiksnys – socialiniams darbuotojams teikiama organizacinė parama: kuo aukštesniu balu socialiniai darbuotojai 10-ties balų skalėje subjektyviai vertino organizacinę paramą ($M=7,88$, $SD=2,81$), tuo žemesnis buvo jų perdegimo rodiklis ($r=-0,371$, $p<0,001$), žemesnis patiriamas antrinis trauminis stresas ($r=-0,225$, $p<0,001$) bei geresnė savijauta ($r=0,269$, $p<0,001$).

Raktiniai žodžiai: Atjautos nuovargis, dėl atjautos kylantis pasitenkinimas, perdegimas, gera savijauta, socialiniai darbuotojai.

„MIRĘS ASMENINIAME GYVENIME TAMPU IŠMINTINGESNIS PAGALBOJE KITAM“: PSICHOTERAPEUTŲ ARTIMŲJŲ NETEKČIŲ PATYRIMO REIKŠMĖ DARBE SU PSICHOTERAPIJOS KLIENTAIS

Elena Monkevičiūtė, dr. Marija Vaštakė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Klinikinės psichologijos katedra

Pranešime pristatoma psichoterapeutų netekčių artimoje aplinkoje patyrimo reikšmės tema jų terapiniame darbe. Šis klausimas kol kas nepakankamai atskleistas ir tyrinėtas pasaulyje, o Lietuvoje vis dar nebuvo keliamas. Paradoksaliau yra tai, kad psichoterapeutas, išgyvendamas krizes, lig šiol nėra įdomus mokslinių tyrimų objektas, kol kas tyrėjus daugiausia domina tai, kiek psichoterapeutas efektyviai dirba, koks yra jo atliekamos psichoterapijos efektyvumas, o kaip jis jaučiasi po krizinių išgyvenimų ir kaip tai atsiliepia jo darbui, lieka šešėlyje. Taigi šiame straipsnyje pristatomo tyrimo tikslas – atskleisti ir sistemiškai aprašyti psichoterapeutų netekčių artimoje aplinkoje patyrimo reikšmę jų darbui su psichoterapijos klientais. Tyrimui pasirinkta kokybinė tyrimo strategija, duomenys buvo rinkti naudojant giluminį pusiau struktūruotą interviu ir analizuojami teminės analizės metodu. Tyrime dalyvavo septyni psichoterapeutai, patyrę artimojo netektį psichoterapinio darbo laikotarpiu. Tyrime buvo išskirtos trys temos ir septynios potėmės, atskleidžiančios psichoterapeutų patirčių daugiasluoksniškumą jų psichoterapiniame darbe. Nors visi psichoterapeutai vienaip ar kitaip integravo artimojo netektį ir jautėsi asmeniškai paaugę, ji neabejotinai paliko pėdsakų jų terapiniame darbe ir buvo išgyvenama kaip asmeniniai ir profesiniai iššūkiai. Autorių nuomone, šis tyrimas mažina mokslines spragas teorinėje literatūroje bei prisideda psichoterapijos praktikoje, ragindamas atkreipti dėmesį į psichoterapeutų krizinių išgyvenimų subjektyvias patirtis ir jų įprasminimą psichoterapinės praktikos kontekste.

Raktiniai žodžiai: psichoterapeutų netekčių patyrimas, gedulas, psichoterapijos procesas.

MOTERYS KLIMAKTERINIU LAIKOTARPIU: MENOPAUZĖS SIMPTOMŲ, MIEGO IR GYVENIMO KOKYBĖS SĄSAJOS

Emilija Naraškevičiūtė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos katedra

IVADAS: Klimakterinis laikotarpis trunkantis daugeliui moterų net trečdalį gyvenimo, yra dažnai susijęs su ženkliai sumažėjusia gyvenimo kokybe (Kravceva, 2021). Tai neretai

apima įvairius psichologinius, fizinius, seksualinius sunkumus (Juostė, 2023) bei miego kokybės prastėjimą (Meškauskas, 2016; Yoo, 2007). Darbo autorės žiniomis Lietuvoje trūksta tyrimų, nagrinėjančių miego, gyvenimo kokybės ir menopauzės simptomų sąsajas klimakteriniu laikotarpiu. Siekiant padėti moterims klimakteriniu laikotarpiu gerinti ar išlaikyti savo gyvenimo kokybę, pirmiausia svarbu atrasti veiksnius susijusius su jų gyvenimo kokybės prastėjimu. Tyimo tikslas - atskleisti menopauzės simptomų, miego ir gyvenimo kokybės sąsajas skirtingų klimakterinio laikotarpio periodų metu.

METODIKA: Tyime dalyvavo 122 tiriamosios nuo 37 iki 65 metų amžiaus. Tyrimui atlikti buvo sukurta anketa, kurią sudarė bendrajai informacijai apie tiriamąsias surinkti skirti klausimai, su menopauze susijusios gyvenimo kokybės klausimynas (Hildtch et al., 1996) bei Pitsburgo miego kokybės indeksas (Buysse et al., 1989).

REZULTATAI: Gyvenimo kokybės ir menopauzės simptomų sričių sąsajos: gyvenimo kokybė tarp moterų postmenopauzėje buvo stipriai susijusi su vazomotoriniais ($r=0,79$; $p\leq 0,01$), psichosocialiniais ($r=0,75$; $p\leq 0,01$) bei fiziniais ($r=0,79$; $p\leq 0,01$) simptomais; tarp moterų perimenopauzėje stipriai siejosi tik su psichosocialiniais simptomais ($r=0,84$; $p\leq 0,01$); tarp moterų premenopauzėje stipriai siejosi su psichosocialiniais ($r=0,87$; $p\leq 0,01$) ir fiziniais ($r=0,85$; $p\leq 0,01$) simptomais. Miego kokybės ir menopauzės simptomų sričių sąsajos: miego kokybė tarp moterų postmenopauzėje siejosi vidutinio stiprumo ryšiu su fiziniais ($r=0,52$; $p\leq 0,05$) ir psichosocialiniais ($r=0,44$; $p\leq 0,01$) simptomais; tarp moterų perimenopauzėje silpnu ryšiu siejosi su fiziniais simptomais ($r=0,27$; $p\leq 0,01$); tarp moterų premenopauzėje siejosi vidutinio stiprumo ryšiu su vazomotoriniais ($r=0,35$; $p\leq 0,01$), psichosocialiniais ($r=0,35$; $p\leq 0,01$) ir seksualiniais ($r=0,53$; $p\leq 0,05$) simptomais. Miego ir gyvenimo kokybės sąsajos: Moterų esančių post- ($r=0,37$; $p\leq 0,05$) ir premenopauzėje ($r=0,49$; $p\leq 0,01$) miego ir gyvenimo kokybė pasižymi vidutinio stiprumo ryšiu, o tarp moterų perimenopauzėje šis ryšys neatsiskleidė ($p>0,05$).

IŠVADOS: Klimakteriniu laikotarpiu gyvenimo ir miego kokybė glaudžiausiai siejasi su psichosocialiniais ir fiziniais simptomais. Tad siekiant suprasti kaip klimakteriniu laikotarpiu kinta moterų gyvenimo kokybė ir kas tam pokyčiui gali turėti įtakos pirmiausia būtų galima siūlyti pažvelgti į priežastinius psichosocialinių, fizinių simptomų ryšius su gyvenimo ir miego kokybe, ypatingai tarp moterų postmenopauzėje.

Raktažodžiai: menopauzė, klimakterinis laikotarpis, miego kokybė, gyvenimo kokybė, menopauzės simptomai

KAJ GALIME SUŽINOTI IŠ ŠIUOLAIKINIŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ APIE VAIKŲ, PATIRIANČIŲ POTRAUMINĮ STRESĄ, KASDIENIO FUNKCIONAVIMO SUNKUMUS?

Ema Pakeltytė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas

Įvadas. Mokslinių tyrimų duomenys leidžia Lietuvoje gyvenančius vaikus priskirti prie individų, dažnai patiriančių potencialiai trauminius įvykius, kurių paplitimas gali svyruoti nuo 71,9 % iki 80 % (Domanskaitė et al., 2009; Kazlauskas et al., 2020). Patirtas trauminis įvykis paaugliui gali sukelti emocinių ir elgesio sunkumų (Wethington et al., 2008), paskatinti išsivystyti potrauminio streso sutrikimą (PTSS), kompleksinio potrauminio streso sutrikimą (KPTSS) (Kazlauskas et al., 2024). 17,5% Lietuvos paauglių, patyrusių bent vieną potencialiai trauminį įvykį, patenka į PTSS arba į KPTSS rizikos grupę (Kazlauskas et al., 2024). Šių sutrikimų simptomai siejami su įvairiais paauglių kasdienio funkcionavimo sunkumais, tyrimuose dažnai įvertinamais skirtingai (Shapira et al., 2024). Žvelgiant į vaikų kasdienį funkcionavimą, kaip į multidimensinį konstrukta (WHO, 2007), galima daryti